


# ESTA NEWS



1 | 2019

# Stråkdagarna



Publikation för medlemmar i Svenska Stråklärförbundet.  
 Ansvarig utgivare: Petra Hellquist  
 Redaktör: Fredrik Ström  
 Biträdande redaktör/annonsansvarig: Johan Falk

**ESTA News**  
 % Fredrik Ström  
 Ola Hanssonsgatan 4, 4 tr.  
 112 52 Stockholm  
 estanews@estasweden.se  
 070-739 68 49

SSF och textförfattare har copyright på artiklar och inlägg.  
 Återpublicering är endast tillåtet med tillstånd och angiven källa.  
 Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material.  
 Innehållet i publikationen ger inte uttryck för centrala ESTA:s åsikter.

**Manusstopp**  
 19 maj för nr. 2 2019.

**Annonsstorlekar och priser** (färg/svartvitt)  
 Helt uppslag (428 × 288 mm inklusive 4 mm utfall): 4500/3000 kronor.  
 Helsida (218 × 288 mm inklusive 4 mm utfall): 2700/1800 kronor.  
 Halvsida (174 × 115 mm): 1200/900 kronor.  
 Kvartssida (85 × 115 mm) eller mindre: 900/600 kronor.

**Svenska Stråklärförbundet**  
 % Sara Toftgård  
 Helsingborgsvägen 14  
 121 53 Johanneshov  
 sekreterare@estasweden.se  
 estasweden.se  
 Plusgiro 88 69 57-0  
 Swish: 123 578 76 76

Ordförande: Petra Hellquist  
 Sekreterare: Sara Toftgård  
 Kassör: Johan Falk  
 Övriga ledamöter: Anna Arnesson, Jon Dahlkvist, Ylva Nilsson,  
 Fredrik Ström och Gabriel Szamosi  
 Suppleanter: Jonas Mühling Baetge, Karin Olsson och Malin Widefjäll  
 Hedersmedlemmar: Kjell-Åke Hamrén, Ulla Magnusson och Lisbeth Vecchi

Medlemskap i SSF kostar 350 kronor/år för aktiva och stödjande  
 medlemmar, 100 kronor/år för pensionärer, gratis för stråkmotodisk-  
 studenter. Bli medlem genom att betala in avgiften på  
 pg 88 69 57-0 samt ange namn, adress, e-post, telefonnummer och  
 instrument. Enklast görs detta via vår hemsida: estasweden.se.  
 Medlemmarna ansvarar själva för att uppdatera sina kontaktuppgifter.

**European String Teachers Association**  
 Centralt sekretariat  
 Medlemssekreterare: Isabel Hahn  
 info@estastrings.org/www.estastrings.org  
 President: Bruno Giuranna (IT)  
 Vice president: Mark Lambrecht (BE)  
 Kassör: Clarien Zetsma (NL)  
 Övriga ledamöter: John Shayler (GB), Kristian Kolman (SI)

**Framsidan**  
 Asta-Viola Kildegaard Aaen, deltagare i Peter Skrivners kontrabasgrupp  
 från Albertslunds musikskola i Köpenhamn, vilken gästade Stråkdagarna  
 i Malmö.  
 Foto: Fredrik Ström

## Ordföranden 3



”Vi kan som förbund verkligen känna oss lyckligt lottade då vi har så många generösa vänner.”

## Stråkdagarna i Malmö 2019 4



”Det är viktigt att vidga sina kulinariska preferenser, men ibland vill man faktiskt också äta sig mätt.”

## Dynamik i Jerusalem 10



Violinisten Anders Lagerqvist berättar om sitt gästlärobesök vid Jerusalem Academy of Music and Dance.

## ESTA Ireland – en ny början 13



ESTA Ireland startar upp igen efter en 20-årig dvala. Mycket tack vare Katharina Baker.

## Ireland here we come 2019 15



Den gemensamma repertoaren ledde hela vägen från Enköping och Tierp till Irland.

## Material 21



Nicola Benedettis videoserie ”With Nicky” är spontan och personlig, men aningen ogenomtänkt.

## Notiser 23



”Musikvärlden har förlorat en av sina mästare men har å andra sidan blivit rikare tack vare hennes liv och arbete.”



FOTO: FREDRIK STRÖM





**L**IVET EFTER STRÅKDAGARNA. Livet på vårkanten.

Det var så roligt med Stråkdagarna i Malmö. I år hade vi rekordmånga (175) deltagare, men Svenska Stråkläraryrket har cirka 450 medlemmar. Alla deltog alltså inte i Malmökonferensen. Det skulle därför vara superfint om ni som var där har lust att dela med er av era upplevelser till dem som inte hade möjlighet att vara med. Ni kan väl skriva några rader eller skicka in fina foton till vår tidning. Oavsett om man själv var på konferensen eller inte är det spännande att höra hur föreläsarna, konserterna och "surret" runt omkring upplevdes. Vi lägger märke till olika saker och ser saker på helt olika sätt.

Min önskan är att många skriver så att vi kan få uppleva Stråkdagarna många gånger om. Jag tycker att man får väldigt bra idéer från föreläsningarna, men jag har ofta svårt att göra det till mitt eget så att det blir bra för mina elever. Och när man inte lyckas få till det med en gång, så glömmen man bort de där bra idéerna. Lärandet är ju en process för oss också, inte bara för våra elever. Det är fantastiskt att vi som lärare och musiker kan fortsätta lära oss under hela vårt liv. Det är också härligt att man får lära sig av sina kollegor och att vara omgiven av så många duktiga, inspirerande, snälla och ödmjuka människor.

På vår hemsida ligger det ute material från våra föreläsare. Alf Richard Kraggerud tänkte ge ut en bok med sina övningar, men istället har han donerat detta arbete till SSF. Alla som vill

ha det får köpa det för (minst) 200 kr, och dessa pengar kommer sedan att gå tillbaka till er medlemmar i form av stipendier som man kan söka för att delta i konferenser och kongresser. Vi tackar för denna fantastiskt fina gåva och för den fina tanken att det genererar än mer kunskap. Tack också till Ulla Magnusson, Lisbeth Vecchi och Tina Margareta Nilssen som så generöst delat med sig av sina föreläsningar på hemsidan.

Vi kan som förbund verkligen känna oss lyckligt lottade då vi har så många generösa vänner. Jag tänker då också förstås på Per Welin med sitt pedagogpris och sina elevstipendier som snart tillkännages.

Jag önskar er alla en härlig vår!

**Petra Hellquist**

ordforande@estasweden.se



*Wennerströms Musikaffär*  
– 35 år i branschen

Vi finns i Lerum utanför Göteborg och är helt specialiserade på stråkinstrument och tillbehör.

Vi har ett stort utbud av kvalitetsinstrument för såväl nybörjare som yrkesmusiker. Tillsammans med Pohls Fiolateljé i Göteborg erbjuder vi dessutom reparationer och underhåll.

www.wennerstromsmusik.se  
thorbjorn@wennerstromsmusik.se  
Berghemsvägen 8, 443 35 Lerum  
Tel: 0302-147 37 eller 070-957 28 30  
Pohls Fiolateljé 031-20 92 42



# Stråkdagarna i Malmö 2019

Ett späckat program och rekordmånga deltagare (cirka 190 stycken med alla kategorier medräknade) visar att Stråkdagarna har en viktig plats att fylla för att fortbilda Sveriges stråklärare. Utvärderingen gav mycket positiv feedback men också många tips på nya föreläsare och möjligheter till förbättringar. Kunskapstörsten var märkbar, samt glädjen av att få träffa kollegor man inte visste att man hade och att ha studiedagar där man faktiskt får något med sig som direkt går att använda.

**S**TRÅKDAGARNA 2019 VAR SOM EN VÄL TILLTAGEN BUFFÉ. Ett gastronomiskt smörgåsbord där alla kunde hitta en spännande variant av sin favoriträtt eller en helt ny matupplevelse att prova. Stråkdagarna har arbetat in sig på Musikhögskolan i Malmö, och logistiskt flyter allt väldigt smidigt. Visst, det är trångt när man ska äta lunch och ibland känns lokalen för liten eller för stor för den aktivitet som ska äga rum. Men ibland kan man inte göra annat än anpassa sig efter förutsättningarna, och intresset för olika föreläsningar är svårt att avgöra på förhand. Nu börjar det ändå kännas som att de flesta kan fokusera på det pedagogiska innehållet och inte behöver fundera över vart de ska gå eller hur de ska bete sig. Det är också roligt att

många av deltagarna verkar sugna på att dela med sig av det de kan till sina kollegor. Kanske har medlemsforumet en för trång kostym och att det skulle vara möjligt att låta fler av förbundets medlemmar hålla egna pass i mindre format?

## Timani

Stråkdagarna 2019 hade ett uttalat ergonomiskt tema, som de flesta föreläsare mer eller mindre anknöt till. Ergonomitraditionen har länge varit stark i Sverige, tack vare föregångare som Lisbeth Vecchi och Ulla Magnusson, och nu börjar ett ergonomiskt synsätt bli ett naturligt inslag i de flesta stråklärares undervisning. Timani är den naturliga fortsättningen på detta. I Timani är det ergonomin som är själva ämnet, istället för en, ibland pliktskyldig, del av den instrumentala undervisningen. Kroppen är i fokus, men alltid med en tydlig koppling till det faktiska musicerandet. Tina Margareta Nilssens ytterst professionella föreläsningar gav oss en överblick över övningar som inte bara får vår kropp att fungera mer ändamålsenligt och håller oss fria från belastningsskador, utan på ett nästan otäckt sätt förändrar våra möjligheter att skapa klang och uttryck. Timani tar ergonomiuundervisningen till en ny nivå. En del ryggar tillbaka för de latinska namnen, mängden ben och muskler och rädslan över att behöva lära sig en massa saker om kroppen, som de egentligen inte har så stort intresse av. Måste man verkligen veta var musklerna är fästa och vilka ben som hänger ihop för att kunna undervisa i musik? Nej, självfallet inte. Kan ingående kunskaper om kroppen göra vår undervisning effektivare och få oss att ge instruktioner som faktiskt får önskad effekt på det klingande resultatet? Definitivt. Borde Timani vara obligatoriskt på musiker- och instrumentpedagogutbildningar? Tveklöst.

Ett typexempel är instruktionen ”du måste spela med mer tyngd i stråkarman”. En inte helt ovanlig instruktion från många stråklärare. En bra instruktion dessutom, förutsatt att man vet var tyngden ska komma ifrån. Och det vet de flesta stråklärare inte, i alla fall inte tillräckligt precist. Instruktionen leder därför i många fall till att eleverna i sin önskan att producera mer ton tar i så mycket de kan med de yttre musklerna, framför allt biceps och den stora bröstmuskeln – muskler som är avsedda för kortvarigt arbete med



**N. Nilsson Fiolbyggare AB**  
ETBL. 1888

[www.fioler.se](http://www.fioler.se)

Medlem av:  
Entente Internationales des Maitres Luthiers et Archetiers d'Art  
Verband Deutscher Geigenbauer und Bogenmacher e. V.  
Sveriges Violinbyggarmästare

Erikslustvägen 62, 216 18 Limhamn (Malmö)  
Tel: 040-15 98 03, E-post: [info@fioler.se](mailto:info@fioler.se)



att lyfta tungt, inte att under en längre tidsrymd dra stråken fram och tillbaka på strängarna. Tyngden går då vertikalt rakt ned precis där stråken kontaktar strängen istället för att göra armen som helhet tyngre. Resultatet blir en pressad klang med färre övertoner och en mängd spänningar i hela kroppen. Samt en frustrerad elev och en ledsen lärare, som menar väl men inte förstår varför resultatet inte blir det önskade. Konsten ligger i att slappna av de stora, yttre musklerna och låta musklerna närmast skelettet dra stråken. Den tyngd som då kommer från vikten av de avslappnade yttre musklerna skapar en helt annan resonans ur instrumentet. Vissa elever klarar intuitivt att hitta den tyngden, men många gör det inte eftersom de inte vet vilka muskler som ska arbeta och vilka som ska slappna av. Instruktionen att ”spela med mer tyngd” får de flesta att vilja göra något aktivt, att fysiskt arbeta fram tonen, vilket automatiskt aktiverar de yttre musklerna. Det krävs en mental kullerbytta för hjärnan att förstå att du kan få *mer* ton genom att arbeta *mindre*, och förmågan att differentiera de yttre från de inre musklerna behöver implementeras utifrån och in genom fysiska övningar utan instrument. Blotta tanken på hur många gånger man har gett denna, om än så välmenande, instruktion utan att förstå vad som riskerar att hända är hisnande.

### Steve Bingham

Ergonomi är något som förhoppningsvis alltid kommer att genomsyra Stråkdagarna. Samtidigt finns det en risk att folk tröttnar om insisterandet blir alltför ihärdigt. Det finns många andra ämnen som behöver hamna i fokus. Andra musikstilar än klassiskt och folkmusik. Användandet av modern teknik i undervisning och musikskapande. Och det personliga uttrycket, hur utvecklar vi det? Med tanke på det kändes Steve Bingham's loopingpass som en väg framåt. Men för att folk ska våga närma sig



Alf Richard Kraggerud



Tina Margareta Nilssen

teknikens landvinningar så krävs det att fler handgripligen får ge sig in i djungeln av elinstrument, hårdvara och mjukvara. För det är en lång startsträcka, och många har ingen i närheten på hemmaplan som kan ge dem konkret vägledning, än mindre har den utrustning som krävs. Där skulle ett större antal praktiska pass med färre deltagare behövas, för att få bort den teknologiska beröringsskräcken och för att våga improvisera och prova sig fram utan att ett hundratal personer stirrar på en.

### Alf Richard Kraggerud

Alf Richard Kraggerud har en fantastisk förmåga att skapa kontakt med sina elever (med oss i det här fallet), så att undervisningen blir en spännande historia och allt vi vill är att höra fortsättningen. Han är en anekdoternas mästare; allt han lär ut ackompanjeras av en berättelse som ofta handlar om honom själv eller någon av hans tidigare elever. Han berättar med lugn och eftertryck, och om han ser att man har tappat tråden någonstans på vägen så formulerar han tålmodigt om sig, utan att det någonsin blir stressat. Som den rörande historien om när Alf Richard som ung pojke åkte tunnelbanan hem från notaffären med sin lillebror Henning, som också hade börjat spela fiol. Efter att i början ha haft lite problem med notläsning hade Alf Richard nu knäckt koden och blivit en riktig a prima vista-specialist, vilket han var väldigt nöjd med. Till jul hade bröderna Kraggerud fått pengar för att



köpa noter, och nu satt de på tunnelbanan och blåddrade ivrigt igenom sina nya förvärv. Plötsligt ser Alf Richard att Henning sitter och tittar i en not med ögon som börjar fuktas av tårar. "Vad är det med dig?", frågar Alf Richard förvånat. "Jag tror att det är det vackraste stycke jag någonsin har hört", svarar Henning med stockande röst. "Va?", utbrister Alf Richard. "Vad menar du? Du har ju inte spelat det än?" Och då förstod han, att för Henning var noterna redan ljud inne i huvudet, medan det för honom bara var tekniska instruktioner som måste genomföras innan han kunde avgöra hur musiken skulle låta. Den ursprungliga reaktionen var en enorm besvikelse, han kände sig som en fejkad musiker som bara kunde spela efter en manual, medan hans bror var mycket mer "äkta" eftersom musiken direkt blev till ljud i hans huvud. I efterhand har han insett att det var en av de viktigaste händelserna i hans liv som pedagog. När han nu får en för honom ny elev, så är det första han gör att undersöka om eleven hör musiken i huvudet eller om den bara kodar av notskriften. Och om eleven bara läser noterna utan att lyssna så smyger han undan för undan in övningar för det inre gehöret i undervisningen, så att de ska slippa samma känsla av misslyckande som han kände på tunnelbanan med sin bror. Det handlar om att automatisera arbetssättet att alltid höra tonen man ska spela i huvudet innan man spelar den. Även om man i början måste gissa, och många gånger gissar fel, så är detta det första steget mot att kunna göra allt mer kvalificerade gissningar.

I sitt pass om "skalor med musikteori" visar Alf Richard Kraggerud hur han med små, lekfulla medel inte bara lyckas få sina orkesterelever att med stor glädje spela en skala musikaliskt och rent utan också samtidigt lär dem både musikteori, harmonilära, funktionsanalys, samspel, intonation och lägeväxlingar utan att de förstår vad de är utsatta för. På kort tid har de, vare sig de vill eller inte, lärt sig en mängd saker som med en annan lärare skulle ha känts som rena skärselden. Och även med de enskilda elever som spelar skalor i tre oktaver har Kraggerud en förmåga att samtidigt få dem att förstå den teoretiska helheten och de grundläggande tekniska principerna, så att de snabbt kan utveckla en användbar, flyhänt teknik.

### Peter Skriver

Här och där gav små musikaliska framträdanden en stunds avkoppling i det digra programmet. Welinstipendiaterna Kasper Helmersson, Axel Borgqvist och Astrid Hillerud var en frisk fläkt, liksom Stefan Waldemarsons stråkorkester från kulturskolan i Lomma och de onödigt bedårande eleverna i Peter Skrivers kontrabasgrupp. Förutom just kontrabasgruppen var det ingen av föreläsarna som under Stråkdagarna undervisade "riktiga" elever. Att snacka är en sak, men att få någon att göra det man ber dem om i praktiken är något helt annat. Under en demonstrationslektion med sina kontrabaselever lyckades Peter Skriver med just detta. På ett naturligt och lekfullt sätt lyckades



**FRAMNÄS**  
FOLKHÖGSKOLA

**VIOLINAKADEMIEN**

Skräddarsydd utbildning för dig som har siktet inställt på att jobba som professionell violinist. Vi erbjuder mycket enskild undervisning med Sten-Johan Sunding.

[framnas.nu](http://framnas.nu)

han balansera precis på den hårfina gränsen mellan elevernas glada impulser och lektionens struktur och innehåll.

### Stråkfesten

Stråkfesten var ju, efter förra Stråkdagarnas lyxbankett på Rådhuset, dömd att misslyckas. Och rent kulinariskt gjorde den det med besked. Att ha festen på kongresshotellet var ett logistiskt bra val, och att låta restaurangen i hotellet ta hand om maten borde inte vara något problem på ett hotell som Clarion Hotel Malmö Live. Men när köket underpresterade med råge både vad gäller maten, planeringen och serveringen så kändes det lite ledsamt. Jonny Solings spel och personlighet och Von Thords magnifika sväng kunde uppväga en del av den känslan, men ingen kunde hävda att middagen var prisvärd hur mycket än efterrättsglassen poppade i munnen.

Egentligen är Stråkdagarna mer en avsmakningsmeny än en buffé. Många små, delikata rätter som triggjar smaklöckarna. Det är viktigt att vidga sina kulinariska preferenser, men ibland vill man faktiskt också äta sig mätt. För att även vår vardagsmat på sikt ska kunna piffas upp med nya influenser, så skulle det vara önskvärt att avsmakningsportionerna var lite större. Eller att man faktiskt kunde få en *hel* portion av det man tyckte mest om.

### Fredrik Ström

Violinpedagog på Uppsala kulturskola

Vilken fantastisk atmosfär, och vilka öppna och nyfikna människor! Det är det som sitter kvar i mig efter att ha varit på Stråkdagarna i Malmö. Det var också otroligt roligt att så många blev intresserade av att lära sig mer om anatomi, och om rörelse knutet till klang, hållning och strårkarmen. Det här är ämnen som jag brinner för, och som jag vet kan bidra till att förklara mycket för stråkmusiker som utforskar sitt eget spel. Jag hoppas också att jag kunde bidra med inspiration och tips till dem som vill kunna hjälpa sina elever med dessa saker. Det var fantastiskt att träffa alla deltagare och de övriga föredragshållarna. Och dessutom att höra orkestern, som lät otroligt bra! Tusen tack till Svenska Stråkläraryrket för att jag blev inbjuden. Detta kommer jag aldrig att glömma.

Under dagarna så var det ett flertal deltagare som ville veta mer om Timani-certifieringen som jag bedriver i Oslo. Certifieringen för invånare i de nordiska länderna börjar i november och har "Early Bird"-pris fram till 1 juni. Sista ansökningsdatum för ordinarie pris är 1 september. Det skulle vara roligt att ha er med. För dem som vill ordna en Timani-kurs på sin kulturskola så är det bara att ta kontakt via hemsidan ([www.timani.no](http://www.timani.no)), och det är det redan några som har gjort. På hemsidan hittar du även information om andra kurser och kontakter i Sverige.

Jag tror på kunskap, och jag tror på musikglädje. Tack för att ni bidrar till det!

**Tina Margareta Nilssen**



Elever ur Peter Skrivers kontrabasgrupp.

Det är alltid roligt att besöka Stråkdagarna i Malmö. Det var några år sedan sist, och jag hade saknat kontakten med mina svenska stråkkollegor. Fler än 100 deltagare fyllde mina workshops, och jag hade förberett mycket material. Allt det materialet är nu tillgängligt via Svenska Stråkläraryrket hemsida, och jag hoppas att det kommer att användas flitigt. Det ligger mycket arbete bakom och intäkterna går till ert eget förbund. Jag hoppas att det ska bidra till att materialet får stor spridning.

Höjdpunkten för mig personligen var avslutningen av helgen. Alla lärarna hade med sig sina instrument, och vi bildade en jättestrårkorster. På repertoaren stod ett av mina favoritverk: Sibelius Romans i C-dur, opus 42. Sällan har jag dirigerat en orkester som fått ett så bra resultat på så kort tid. Därför avslutade vi med en spontan konsert där vi alla fick känna på musikens kraft.

Vi ses i framtiden!

**Alf Richard Kraggerud**



Shannon Hawes



## Stråkdagarna i Malmö 2019

Vilken smältdegel av kunskap och entusiasm! Första dagen går jag omkring och gläds åt att se så många bekanta vänner och kollegor. Alla kommer vi med instrument, glada och förväntansfulla.

Att ta del av ny kunskap, få dela med sig av egna erfarenheter och musicera tillsammans är ett upplägg som hållit genom åren, allt sedan starten i Göteborg 1991. Förutom alla workshops fanns som vanligt instrumentutställare och notförsäljning. Det är fantastiskt inspirerande att prova bra instrument och stråkar och också träffa instrumentbyggare med nybyggda, vackra instrument. Ulf Johansson, vår främste stråkmakare, fanns på plats och servade oss med taglingar och mindre reparationer. Det fanns också möjlighet att boka tid för enskilda lektioner i Alexanderteknik.

Ergonomi för musiker, kunskapen om ett optimalt sätt att använda kroppen när man spelar, motsvarar idrottarens träningsupplägg. Det var spännande att tillsammans med Ulla Magnusson, min vän och kollega sedan många år, utforma innehållet i två workshops. Där sammanfattas hur vi arbetar för att förebygga spänningar och belastningsskador. Något vi båda brinner för. Materialet finns att ladda ner på Svenska Stråklärförbundets hemsida liksom material från Tina Margareta Nilssen och Alf Richard Kraggerud.

Konserten med unga stråktalanger och intervjun med den generösa donatorn Per Welin var ett fint inslag. Men det allra häftigaste var när jag satt i konsertsalen och lyssnade till musik av Sibelius med en stråkklang från 6 kontrabasar, 25 violonceller och en hel skog av violaster och violinister. Större delen av Stråkdagarnas 175 deltagare! Det var så mäktigt! Då infann sig också en stor lycka när jag vet att alla ni, underbara stråklärare



och musiker, är spridda över hela vårt avlånga land och inspirerar och tar hand om unga människor som vill lära sig spela. Musik når längre än ord kan uttrycka! Jag bär med mig minnet av Sibelius från Stråkdagarna i Malmö för resten av mitt liv.

Arbetsgruppen och styrelsen för Svenska Stråklärförbundet har gjort det igen! Tack för lärorika och inspirerande stråkdagar.

**Lisbeth Vecchi**

Se fler bilder från  
Stråkdagarna 2019  
på hemsidan:  
[www.estasweden.se](http://www.estasweden.se)



För oss studenter från Musikhögskolan Ingesund var det första gången vi besökte Stråkdagarna i Malmö. Det var väldigt bra att vi kunde få vara volontärer, då det gav oss möjlighet att medverka denna helg. Det var ett par fullspäckade dagar med många givande föreläsningar och workshops, med möjlighet att prova och köpa instrument



samt botanisera bland böcker och noter hos utställarna. Tyvärr hann vi inte gå på alla föreläsningar då vissa var schemalagda parallellt, vilket var gemensamt för alla deltagare. Men volontärpassen var ändå bra anpassade till det övriga schemat, vilket gjorde att vi kunde delta i det allra mesta!

Deltagarorkestern var en maffig upplevelse, och det var roligt att möta nya dirigenter. Det var väldigt häftigt att få vara med och spela i en så stor stråkorkester! Att avsluta lördagskvällen med en middag på Clarion Hotel, där vi fick ta del av god mat och underhållande musik, var extra festligt.

Det var en väldigt inspirerande helg och imponerande att få träffa så många stråklärare från hela landet och att få "nörda in sig" lite extra i sitt ämne. Givande var också att få möjlighet att knyta kontakter och samtala med stråklärare som i framtiden kanske kommer att bli våra kollegor. Eftersom vi studerar var det ganska mycket som var bekant från vår utbildning, men det var även en del som var nytt för oss. Det som vi tog med oss mest var instrumentvårdsföreläsningarna och Timani. Dessa föreläsningar gjorde oss sugna på att lära oss mer om både instrumentet och kroppens anatomi.

Sammanfattningsvis tycker vi alla att det var en givande helg på många plan. Vi fick med oss allt från nytt och spännande notmaterial till nya tankesätt om läraryrket i stort och en hel del "aha"-upplevelser. Samtliga delar kan på ett eller annat sätt tillämpas och vara till hjälp i vårt kommande yrke som musiklärare.

## *Fiolbyggaren i Malmö*

**Välkommen till din nya fiolbyggare i Malmö!**

Allt inom stråkinstrument.

Försäljning av nya och begagnade instrument, stråkar och tillbehör.

Reparation av alla stråkinstrument och stråkar.  
Hobby- eller yrkesmusiker, lärare, musikskolor:  
vi skräddarsyr en lösning efter era behov.

Ring gärna för mer information.

**Fiolbyggaren i Malmö – kvalitet till låga priser**

**Falkmansgatan 3, 217 62 Malmö**

**Tel 040-855 58**

**info@fiolbyggaren.se    www.fiolbyggaren.se**





# Dynamik i Jerusalem

Violinisten Anders Lagerqvist berättar om sitt gästlärarbesök vid Jerusalem Academy of Music and Dance – en dynamisk skola som bejakar impulser från alla håll.

**Text: Anders Lagerqvist**

AUGUSTI 2017 VAR jag inbjuden till festivalen Musicalta i Alsace i Frankrike, där konserter blandas med undervisning av lärare från hela Europa. Efter min konsert, där jag framträdde med en pianokvartett, hade jag ett samtal med violinlärarna vid festivalens kursdel om olika europeiska violinskolor och dess inriktningar. Jag berättade om min undervisning, på vilket sätt jag anser att man enklast och mest metodiskt kan jobba över ett brett spektrum av studentnivåer, men också hur man bäst ska lyckas få studenterna att öva sig till en teknisk "överkapacitet" genom effektiva och ergonomiska övningar. En av lärarna vid festivalen, israeliske professorn Lihay Bendayan, var Ilona Fehers sista student (Feher var lärare till Pinchas Zukerman, Shlomo Mintz, Shmuel Ashkenasi med flera) och är verksam vid Jerusalem Academy of Music and Dance (i Jerusalem ligger musik- och danshögskolan under samma tak). Förutom sin kunnighet inom violinmetodik hade han mycket intressant att berätta om musiklivet i sin hemstad Jerusalem och om sin mentor Isaac Stern. Lihay Bendayan

Anders Lagerqvist  
undervisar Yasmin  
Abu Daub.



bjöd in mig att hålla masterclass i Jerusalem under tre dagar, en mycket hedervärd inbjudan som jag genomförde mellan 15 och 17 januari i år.

## Undervisning

Tisdag 15 januari inledde jag min undervisning med studenten Jean Pellegrini som höll på med Sibelius violinkonsert. Där arbetade vi mycket med KTH (Kontaktställe/Tyngd/Hastighet). Nästa student spelade Bachs Chaconne i d-moll, där jag förutom ackordspelet fick arbeta med ergonomi med en student med helt andra fysiska förutsättningar än den föregående. Efter det spelade Fabiol Gresz Beethovens violinkonsert. Här arbetade vi ingående med att frigöra klangen i detachéspelet (sidan 2 i solostämman), ett arbetssätt som går att applicera på liknande passager i mycket annan repertoar. Jag rekommenderade legatospel för smidiga strängväxlingar följt av att öva strängövergångarna på lösa strängar så att man kan fokusera på endast högerarmen (man skapar först ett rörelseschema i högerarmen på lösa strängar för att sedan lägga till tonerna i vänster hand).

Sedan följde en mycket trevlig lunch med rektorn Yinam Leef samt Yoram Zerbib, gitarrist och ansvarig vid fakulteten för stränginstrument på Jerusalem Academy. Vid lunchen pratade vi mycket om vikten av att erbjuda dynamik i kontakten mellan studenter, skolledning och lärarkollegium för bra resultat, något som är påtagligt och genomsyrar den kreativa stämningen vid skolan. Den högre undervisningen (kandidat och master) präglas såklart av olika professorer i respektive huvudfack med hög instrumental skicklighet, men det läggs också stor vikt vid lärarnas nätverk där de ofta bjuder in utländska pedagoger och musiker för att undervisa. Detta är ett omfattande arbete med i snitt en gäst på olika instrument varje vecka. Studenterna erbjuds på så sätt



Yinam Leef:  
rektor vid  
Jerusalem  
Academy of  
Music and  
Dance.

möta tillresta pedagogers tankar om musik och få synpunkter på sitt eget spel och val av repertoar som kan öppna nya dörrar till utveckling.

Onsdagen 16 januari inledde jag med undervisning av Beethovens sonat i a-moll följt av Sibelius violinkonsert, nu med en ny student där jag fick arbeta med helt andra infallsvinklar jämfört med mötet med samma verk dagen innan, vilket var en utmaning. Vi jobbade mycket med att stabilisera redan befintliga kunskaper genom att öva sextondelspassager med rytmiseringar, tydlig puls och därefter med en formmässig struktur. Dessutom arbetade vi med Partita i E-dur av Bach. Eftermiddagen ägnades åt Mozarts pianotrio KV 502 med en ensemble som var mycket dynamisk. Jag koncentrerade mitt arbete kring balansen mellan de tempi som finns föreskrivna i verket och att finna ytterligheter i tempoval, men vi diskuterade också hur dynamiken ska utläsas i verk från denna musikepok. Vi gjorde även en intonationsövning som är användbar i olika kombinationer (man ger sina medspelare olika uppgifter som påverkar klang, stråkhastighet, vibrato med mera och de övriga i ensemblen efterliknar omedelbart och svarar på respektive musikers skiftning av karaktär).

Torsdagen 17 januari fick jag möjlighet att i en tredje version möta Sibelius violinkonsert. Här arbetade jag med ackordspelet innan den första

kadensen, olika aspekter av klangkvalitet samt stråkdisposition, val av kontaktställe och goda övningsvanor i stort. Mozarts violinkonsert nr. 3 stod sedan på menyn. Vi arbetade med Sam Frankos kadens samt tekniska spörsmål, fingersättningar och stråkarter för att skapa en enkel, naturlig frasering i den andra satsen, så att man får fram den älskvärda karaktär denna musik kräver.

### Missionär

Därpå var det dags för min huvudsakliga mission: egna stråkövningar och variationer av Kreutzers etyd nr. 2. I ett rikt antal variationer vill jag ge kunskap om och utveckla stråkmens kapacitet och flexibilitet samt



Lihay Bendayan

## Anders Lagerqvist

Anders Lagerqvist är violinist och kammarmusiker och sedan 2012 konstnärlig ledare för den banbrytande konsertserien "Musik på Udden" i samarbete med Prins Eugens Waldemarsudde. Anders program tillsammans med skådespelare som Elin Klinga, Reine Brynolfsson och Jonas Malmström, och

musiker som Stefan Bojsten, Mats Widlund, Stenhammarkvartetten, Gothenburg Combo med flera har lett till konserter hos en mängd svenska konsertföreningar och kammarmusikfestivaler. Ständigt närvarande i Anders arbete är konserter där konst och poesi varvas med kammarmusik, något som

har blivit hans signum. Under 2019 väntar konserter i Holland, Frankrike, Portugal och Israel. Anders arbete med musikaliskt ledarskap och hans fokus på att utveckla och förfina violintekniska övningar i det dagliga arbetet är något han kommer att fördjupa framöver genom undervisning på högre nivå.



## Dynamik i Jerusalem



Anders Lagerqvist med Yoram Zerbib, ansvarig vid fakulteten för stränginstrument.

ge en uppfattning om armens olika funktioner kontra fingrarnas funktion i höger arm. Detta går förenklat ut på att man använder det så kallade "Paganinstråket" (som används bland annat i Vieuxtemps violinkonsert nr. 5), här överfört till Kreutzer nr. 2. Stråken delas in i 6 delar så att stråkens undre halva/mitt/övre halva blir tvådelade. Det centrala är att få en känsla av behärskning av stråkens fulla längd och att skapa en smidighet i strängväxlingarna. Även stråk vid froschen där enbart stråkhandens fingrar är involverade rekommenderar jag. Detta kräver bra kontroll av muskulaturen och balans mellan stråkhandens lill- och pekfinger.

Jag presenterade också en balansövning för spiccato och sautillé där man övar utan stöd av lång- och ringfingret i stråkhanden, detta för att stärka stråkhandens muskulatur. Med metronom som hjälp börjar jag på 60 och ger varje slag 1, 2, 4, 8 respektive 16 upprepningar. (Jag utgår alltså från ett detachéstråk och ökar antalet upprepningar successivt. Ju fler toner som upprepas desto kortare stråk, utförda vid stråkens balanspunkt.) Det lite speciella med denna övning är att jag spelar den först med bara pekfinger och tumme, för att sedan lägga till lillfingret. Även i kombinationen tumme, lång- och ringfinger och till slut med alla fingrar. Allt för att få känslan av varje fingers separata funktion. Effektiva övningar som ger snabba resultat.

Jag gör även en övning med "son filé". Jag sätter metronomen på 40 och börjar nedstråk i forte. Efter 8 slag ska man ha hunnit till mitten av stråken för att använda de återstående 8 slagen från mitten till spetsen (alltså 16 metronomslag jämnt fördelade över stråken). Därefter samma indelning i uppstråket. Sedan 7 slag i samma tempo till mitten av stråken och 7 från mitten till spetsen (14 slag jämnt fördelade), 6 slag och så vidare ned till 1 slag per stråk. Det viktiga är att behålla samma tyngd i armen

då armen förs mycket långsamt och stråkhastigheten ökar mot slutet av övningen då det är stråkens fulla längd per metronomslag.

### Nyfikenhet

På det hela fick jag bra respons från studenterna på de övningar jag föreläste; kunskapsnivån var hög och de kunde snabbt omvandla mina teorier till praktik. Torsdagens resterande tid ägnades åt de studenter som ville ha ytterligare lektioner, och jag avslutade min vistelse med att spela kammarmusik i en version av Schuberts opus 162 för violin och stråkar.

Sammanfattningsvis ett mycket lyckat besök där värdskapet präglades av stor nyfikenhet och givande möten med studenternas arbete. Vistelsen

kröntes med ett besök vid Jerusalem Music Center som skapades av Isaac Stern och nu leds av den världsberömda pianisten Murray Perahia.

Tack professor Bendayan och de övriga lärarna vid Jerusalem Academy of Music and Dance, och på återseende nästa år! 😊

A poster for music education in Vänersborg. The text reads: "Välkommen till MUSIKERUTBILDNING VÄNERSBORG (MUV) SPETSUTBILDNING I MUSIK MED RIKSINTAG". Below the text is a photograph of a group of young people with their arms raised in celebration. At the bottom, there is contact information: "Hemsida: www.birgersjoberggymnasiet.se" and "Facebook: @Musikerutbildningar.Vanersborg". A QR code is located in the bottom left corner, and the logo for Birgersjöbergsgymnasiet is in the bottom right corner.

# ESTA Ireland – en ny början

ESTA Ireland startar upp igen efter en 20-årig dvala. En av initiativtagarna är Katharina Baker, som studerade till violinpedagog i Sverige och som har många aktiva band kvar med vårt land. Hon har också skrivit musik för stråkkvartett eller stråkorkester som allt fler upptäcker och älskar.

**Text: Katharina Baker**

**N**U HAR ESTA Ireland varit "vilande" i alltför många år, kände vi – det vill säga tre stråklärare i västra Irland som har startat och driver var sin musikskola i County Galway. Alla tre är vi engagerade inom stråklärlärofortbildningen. Katharine MacMághnuis, som leder Athenry Music School, har sina rötter i Suzukivärlden och har sett till att hennes lärare i alla år fått tillgång till den internationella Suzukiutbildningen. Hugh Kelly, som har sin musikskola i Galway City, har byggt skolans stråkundervisning på Colourstrings principer och har varit värd för Colourstringskurser av olika slag i Galway med gästlärare från Finland och London. Min egen skola, Coole Music & Arts i en liten stad som heter Gort (nära historiska parken Coole Park som gav skolan namnet), blandar olika metoder och tillvägagångssätt som passar in med skolans motto: "Dedicated to joyful, creative and supportive music-making".

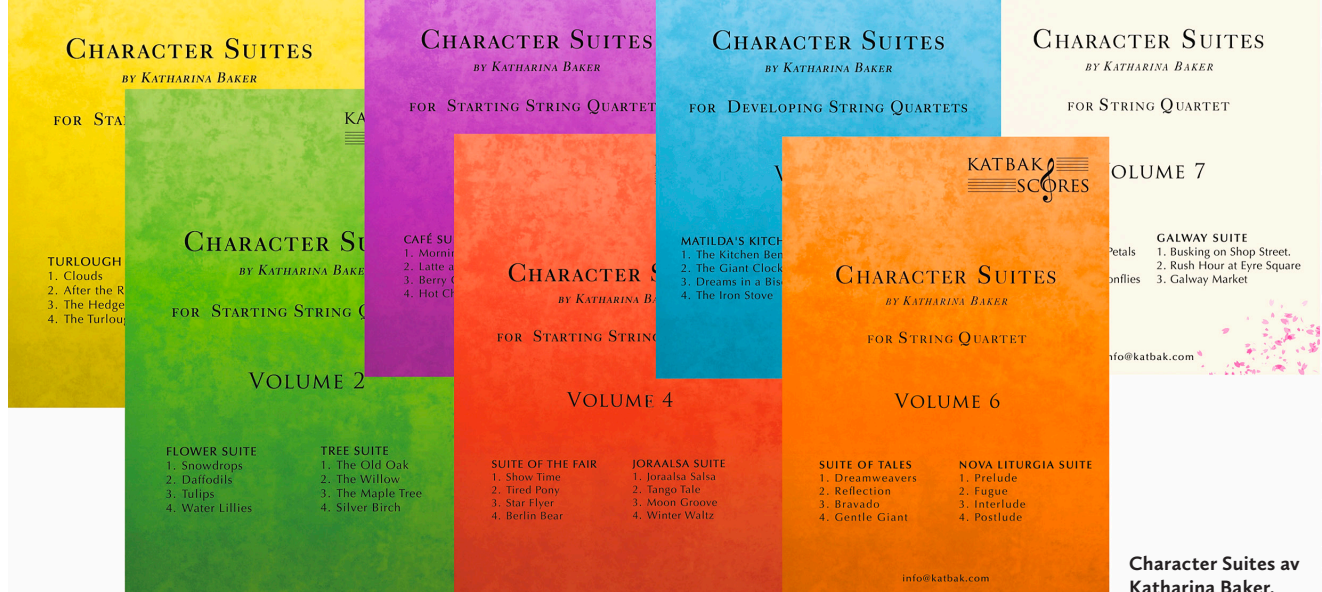


Katharina Baker

Jag har organiserat olika stråklärläroworkshops de senaste 14 åren sedan skolan grundades i alla möjliga ämnen, från improvisation och Alexanderteknik till olika metodiker och presentation av notmaterial/fiolskolor. Eftersom jag själv fick min utbildning till stråkpädagog i Sverige (Kungliga Musikhögskolan i Stockholm 1997–2002) så har vi också haft flera gästlärare från Sverige – Bengt Frid demonstrerade sitt "fiolgyrn", Birgitta Henriksson ledde oss i improvisationstekniker med elever i olika åldrar och Ulla Magnusson höll ett oförglömligt seminarium kring uppvärmningar och övningar som sätter grunden för en bra teknik och som är tillämpbara på alla nivåer.

Det var alltså inte bristen på intresse som gjorde ESTA Ireland till ett vilande förbund, snarare har vi som jobbar som stråklärläro redan så mycket jobb och så många extra engagemang att tanken på att ta på sig att starta upp och ta ansvar för ytterligare ett förbund var något skrämmande. Och eftersom tidigare försök under de senaste 20 åren att återuppliva ESTA Ireland hade misslyckats, så kändes ansvaret extra tungt. Det slutgiltiga beslutet att ändå ta steget kom för mig i samtal med John Shayler, ordförande för ESTA UK, vid den internationella ESTA-kongressen på Malta förra maj. Jag längtar alltid efter att lära mig mer inom mitt yrke och har därför prioriterat att åka på de internationella ESTA-kongresserna, som jag har deltagit i (nästan) varje år sedan 2011. Ofta har jag varit den enda representanten från Irland och har därför regelbundet tillfrågats varför inte ESTA Ireland finns. Vid dessa tillfällen deltog jag alltid som medlem i Svenska Stråklärläroförbundet fast jag egentligen är tysk (född och uppvuxen i Lübeck) eftersom jag kom i kontakt med förbundet under mina studier på 90-talet, och jag åkte också på ett antal stråkdagar i Göteborg även efter det att jag hade flyttat till Irland.





När jag pratade med John i Valetta sa han att ESTA UK gärna ville stödja ESTA Irland på alla tänkbara sätt. Jag föreslog att vi till en början kunde få ta del av deras väletablerade tidning ARCO och införa en sida med "ESTA Ireland News" i varje utgåva. På det viset kan våra medlemmar bli del av ett större sammanhang direkt och också regelbundet få värdefull information om stråklärarämnen. Han tyckte det var en bra idé, och jag måste säga att John och alla hans kollegor från ESTA UK har varit helt fantastiskt hjälpsamma och stödjande hela vägen.

Jag frågade en god vän till mig, Diane Daly – en fenomenal violinist och lärare som precis doktorerat i Dalcrozeprinciper i samband med fiolspelande – om hon kunde tänka sig hålla en första heldagsworkshop för ESTA Irland. Hon tackade ja och med hjälp av sociala medier och med stöd av The Irish Association of Youth Orchestras (IAYO), ett förbund som gör ett fantastiskt arbete här på Irland, kunde vi sprida ordet ganska snabbt. Inom tre veckor hade vi fler än 30 medlemmar inskrivna. Dianes workshop blev en stor succé, och deltagarna kom från hela Irland. Vår Facebooksida har nu nästan 100 likes, och medlemmarna frågar redan när vi kan träffas nästa gång.

För mig är det en stor glädje att vi har kommit så här långt, eftersom jag verkligen tror att det är avgörande för stråkläraryrkets överlevnad att få chansen att dela med sig och ta del av kunskap och erfarenheter från kollegor. Det kan vara en mycket isolerad tillvaro, speciellt på Irland där det saknas musik- eller kulturskolor med statligt stöd.

Jag har fått uppleva den internationella ESTA-världen i många år och har haft förmånen att forma värdefulla kontakter genom ESTA. Det mycket uppskattade samarbetet med Eva Unosson och Dalaviolinisterna till exempel började vid Falukongressen 2011 och har varit så givande för både elever och lärare och blivit en viktig del av vårt arbete i Coole Music. Vartannat år åker våra Sonic Strings (min dansande stråkorkester med 20 medlemmar 13–18 år) till Borlänge och vartannat år kommer Dalaviolinisterna hit för att bo i varandras familjer, öva och göra konserter ihop, lära känna varandra och livet

i det andra landet. Vi håller precis på att planera vårt sjunde utbyte i höst då Dalaviolinisterna ska hälsa på igen. Vänskaper har formats bland ungdomarna under åren.

Den andra anledningen att jag fick kontakt med olika ESTA-förbund i Europa är att jag har skrivit en del musik, främst 7 volymer Character Suites för stråkkvartett/stråkorkester (se [www.katbak.com](http://www.katbak.com)) som har uppmärksammats i olika länder. Jag har inbjudits att presentera materialet på workshops i Tyskland och Belgien och ska också ge en presentation vid ESTA-kongressen i Cremona i april. Det är ett mycket roligt och givande sätt att träffa likasinnade kollegor i olika länder, och det ger mitt arbete i min lilla stad i västra Irland ny energi och ett större perspektiv. ☺

# Ireland here we come 2019

Ett nationellt samarbete mellan Tierps kulturskolas stråkorkester Silverstar och Kulturskolan Enköpings stråkorkester Stjärnstråket ledde via gemensam repertoar av Katharina Baker till ett internationellt orkestersamarbete med Katharina och hennes orkestrar Da Capo och Sonic Strings. Läs lärarnas, en förälders och en elevs berättelser om resan till Irland 20–24 februari.

**A**LLT BÖRJAR MED den individuella lektionen där eleverna får börja lära sig hantverket. Sedan vill jag ha in mina elever i små ensembler så tidigt som möjligt. Hand i hand med detta krävs en god kontakt med eleven och föräldrarna. Här finns en grund att bygga vidare på. Jag vill att man ska leva med musiken och sitt instrument, och få känna den glädje det kan ge.

Jag och Camilla Martinsson, som är cellolärare på Kulturskolan Enköping, har under årens lopp haft två orkestrar, en för de yngre och en för de äldre. Där har vi gått igenom ganska mycket material, dels för att driva upp elevernas notläsning, dels för att de ska få känna på olika epoker och genrer. Vi har utmanat eleverna med mer

avancerad repertoar och på så vis utvecklats både musikaliskt och tekniskt, vilket är roligt för både elever och lärare.

Vill man utvecklas är det viktigt att ha ett mål att arbeta mot. Och vi kände att vi ville mer, så vi skapade en större stråkorkester tillsammans med kulturskolan i Tierp. Under några år har sedan Enköping och Tierp haft ett kontinuerligt samarbete, då vi har träffats och repeterat och gett konserter. Dessa tillfällen har bidragit till att eleverna känt större inspiration för musiken och sina instrument. Att spela med andra och komma ut till nya ställen är utvecklande för eleverna; de vågar ta för sig mer, och de spelar med en helt annan glädje.

I ett sådant klimat, där medvetenheten växer runt vad som ger kvalitet både musikaliskt och speltekniskt, märker jag att man kan skruva upp kraven på eleverna. Jag har en förväntan på dem, och det sporrar dem. Det finns även ett fint samarbete mellan eleverna, där de äldre eleverna tar ansvar och lär och också inspirerar de yngre med sitt mer utvecklade spel. Det skapas en orkesterrutin som blir självklar och där det finns koncentration och fokus i rummet. Det är en fin grund för att få bra resultat.

Katharina Baker är musiker samt pedagog på Coole Music & Arts i Gort på Irland. Under våra orkesterövningar har vi använt en hel del av hennes egenkomponerade repertoar. Så föddes idén om att starta ett samarbete med Katharinas stråkelever på Irland. En ny chans att få utvecklas vidare tillsammans, vilket mål att se fram emot för eleverna! Tänk att i en tid som domineras av smartphones få ett andrum och uppleva livet i ett nytt land, bo i en främmande familj – som efter en tid av gemenskap inte är främmande längre. Det är stort. Och vi hade en verkligt fin tid tillsammans som också resulterat i en större sammansvetsning av gruppen nu här hemma.

Jag vill framhäva hur viktigt det är med mål inom musiken, både för eleverna och framför allt för oss musiklärare. Att ha roliga mål att se fram emot är gott för utvecklingen. Det behöver inte vara så stora mål, men det måste finnas en tydlig riktning i utbildningen.

## **Patrik Eriksson**

Violinlärare på Kulturskolan Enköping och violast i Weberkvartetten



FOTO: CARIN ÖSTBERG

Patrik Eriksson



Jag andas in den friska havsluften  
Vinden piskar mitt ansikte  
Vågorna slår rytmiskt mot klipporna  
Musiken från havet är öronbedövande



Över Atlanten radas lågtrycken upp som ett pärlband och rullar in mot Irlands västkust där jag, tillsammans med tre andra föräldrar, står 214 meter över havet vid Cliffs of Moher. I vinden kan höras ungdomarnas musik, där vibrerar luften kraftigt av de välkomnande toner som utgör Inis Oírr. Den irländska repertoaren blandas med de kulturellt älskade tonerna från Polska efter Viksta-Lasse. Musiken som sammanstrålar från två nationer i ett potpurri utgjorde grunden för den resa som länge planerats, och äntligen realiserades, under fem dagar i februari.

De två stråkorkestrarna från Tierp och Enköping som vi känner under namnet Star Strings of Uppland gick med ansikten präglade av glädje ombord på det plan som skulle föra oss till Dublin, Irland. Där, i ett litet samhälle som bär namnet Kinvara (det tog ett par försök innan jag kunde uttala det med irländsk accent) 25 minuter söder om Galway, tog Irland emot oss.

Star Strings of Uppland fick ett fantastiskt mottagande – de fick dansa en "river dance" tillsammans med de irländska orkestrarna Sonic Strings och Da Capo Orchestra. De yngre barnens nervositet över mötet med främmande människor försvann, den sköljdes bokstavligen bort av musiken och dansen. Här kunde vi skåda barn som precis träffat varandra hålla händer och i ett gemensamt uttryck dansa och skratta tillsammans, alla olikheter försvann med det tidvatten som dagligen präglar Kinvaras hamn. Detta välkomnande avslutades med att de svenska barnen

och ungdomarna följde med sina värdföräldrar och deras barn hem under två dygn och lämnade oss föräldrar som följt med på resan ensamma. Kvar infann sig en känsla av tomhet. Det är något speciellt att se sina barn klara sig själva och inse: jag är inte helt nödvändig längre. Glädjande, men samtidigt vemodigt.

Efterföljande dag fick vi vid repetitionerna vid Gort Community School bevittna de irländska barnen utöva sin musik, och en helt ny musikupplevelse infann sig. Deras marscherande med cello, violin och oboe var enastående vackert, samtidigt fick de välkända tonerna, måhända i ny tolkning, minnen att vakna till liv och skapa en familjär känsla från repetitionerna i Sverige. Känslorna var glädje och lycka, och en sinnesstämning som totalt absorberades av ungdomarnas skapelser. Tid och rum försvann då den levande musiken när omkring 70 musiker repeterade polskor efter Viksta-Lasse, "Bird", "Fun Fair" & "Fiánia Suite" tog över skolans korridorer, och hela byggnaden verkade vibrera och resonera med de välkända tonerna. Lutad mot en vägg med stängda ögon fick jag möjlighet att uppleva något starkt och känslösamt. Jag gladdes åt att få känna mig överraskad och tagen. Liket den ihållande vinden vid Cliffs of Moher dansade musiken in i mitt medvetande och utlöste tårar, rysningar och ilningar. Jag upplever en berättelse i musiken, och Katharina Baker har klart och tydligt ett budskap med sin musik. Men hennes upplevelser och känslor är inte desamma som mina. Att skapa sina egna berättelser genom



den musik vi tar del av, att låta fantasin sväva iväg skapar nya världar. Där framträder "En undulats dagbok" (vilken inte kan förklaras närmare, det skulle kräva en egen artikel).

Resan kantas av metaforer och minnesbilder som osökt får mig att tänka på vad Henning, en ung violinist från Tierp, läste för publiken vid den avslutande konserten vid Galway-Mayo Institute of Technology (GMIT), om vad polskan "tänkte":

Sucka och klag, det går ej an.

Jag vill flyga genom tider och land  
till gamla kompositörer – ej rika på malörer –  
och se vad de kunde göra – om de nu mig  
fick höra.

Denna starka musikupplevelse omvittnas här, där musiken erhöll en kungsväg till mitt innersta väsen. Förmånen för mig som förälder att få resa tillsammans med och se våra barn musicera innebar mer än bara egensidig stolthet. Att få uppleva denna känsloladdade musik, känna den och se den utövas, berikade mig bokstavligen på ett mycket personligt plan. Vilket den avslutande konserten vid GMIT vittnade om. Det var ett skådespel där ungdomarnas och pedagogernas ansträngningar resulterade i någonting stort. Ett tillstånd av existens som jag försöker minnas varje dag genom de inspelningar jag gjorde.



Barnen möter sin värdfamilj (från vänster): Thea från Enköping, Kitty, mamma Denise och lillebror Idris från Irland och Ella från Enköping.

Vi tolkar alla musik och upplever den på vårt eget sätt. Det följs av nya insikter och möjligheter. Känslan av bekräftelse, att jag känner igen mig i musiken, är något av det viktigaste med den musik jag lyssnar på. Men nyfikenheten och möjligheten att få träffa nya människor och uppleva musiken genom deras ögon och öron har varit en berikande insikt.



## Spelar du Violin, Viola eller Cello?

- Service
- Reparationer
- Nyttillverkade instrument i Italiensk Tradition.
- Över 30 år i branschen.

[www.pederkallman.se](http://www.pederkallman.se)



**Peder Källman**  
VIOLINATELJÉ

Amiralitetsgatan 20, 414 65 Göteborg.  
www.pederkallman.se Epost: info@pederkallman.se Tfn: 070-325 21 39



Kopia av "A. Stradivari 1716", byggd av Peder Källman.








Henning från Tierp.

Att leva med musicerande barn gör mig privilegierad. Det är smått beroendeframkallande. Jag är visserligen ett offer för det som de flesta föräldrar drabbas av, "mina barn-känslan", men det är okej. Jag lever i ett tillstånd där sång och musik är ständigt närvarande, musiken blir en del av mitt ordförråd och mina samtalsämnen, mina dagliga tankar och mitt beteende. Jag är ingen musiker, jag är förälder till barn som spelar med hjärta och motivation.

Patrik Eriksson, violinlärare från Kulturskolan Enköping och violast i Weberkvartetten, berättade om hur han såg på människan och musiken varpå han yttrade några ord som berörde mig djupt: "att leva med musik". Nu menar han inte (enligt mig) all den musik som finns tillgänglig i

dagens informationssamhälle, där "on demand" till stor del styr våra liv. Nej, hans ord innebär för min del "att leva genom musiken". Att själv få vara med och skapa den, och framför allt i rollen som förälder till musicerande barn se den skapas – mer än så kan jag inte begära. Jag vill även vara tydlig med att alla musikpedagogers brinnande intresse och engagemang för denna konstform och för sina elever är något jag aldrig kan vara nog tacksam för.

I varje människa finns förmågan att leva genom musiken. Den förenar och för oss samman i ett gemensamt rum med ett gemensamt mål och ett gemensamt språk. Ett språk som jag och min familj åtminstone försökt återuppväcka, genom att vi föräldrar dammat av våra instrument från barndomen och spelar så gott vi kan med våra barn.

I bakvattnet på denna resa hovrade föräldrar och deras gemensamma intresse för sina barns musikaliska äventyr. Här medgavs möjligheter även för oss som inte höll i stråkarna att bilda nya vänskaper och erhålla perspektiv på samma resa och samma musik. Här gavs möjligheter att skratta tillsammans och uppleva Irlands landsbygd, dess böljande gröna landskap och en löst springande Golden retriever som var något av en kändis på den lokala puben i Kinvara. En pub som i detta pittoreska samhälle en kväll bjöd på värmande svenska toner från en medresenär i form av en nyckelharpa.

Branschförbundet för utbildade  
violinbyggare och reparatörer



SVERIGES  
VIOLINBYGGARMÄSTARE

[www.violinbyggarmastarna.se](http://www.violinbyggarmastarna.se)



Men allt har ett slut, egentligen början på något nytt, och vår resa fortsätter på var sitt håll. Vi får hoppas att Sverige berikas av ett besök av våra nyvunna irländska vänner i framtiden. Återigen vill jag citera vad den unge Henning läste till "Polska à la Mozart" under konserten vid GMT:

Polskan nu sig sväve  
högt där upp i sky,  
när Mozarts flinka näve  
skänkt en vinge ny.

Musikerna från Irland och Sverige, vill jag tro, har sannerligen erhållit en ny vinge, nya erfarenheter, nya bekanskskaper, och jag vågar mig påstå: ett rikare liv. Men detta gäller även mig, att genom våra barns musik och äventyr väcka djupt slumrande minnen från barndomen. Det är tack vare dem jag får möjlighet att genomföra en tidsresa i mitt inre, till min egen barndom och uppväxt. För det är jag evigt tacksam. Som George Bernard Shaw skrev: "We don't stop playing because we grow old; we grow old because we stop playing." I mitt liv som förälder till barn som lever med musik riskerar jag aldrig att bli gammal.

"Fair winds and following seas."

*Christoffer Östberg*  
Foto: *Carin Östberg*



Annamaria från Enköping.

Webbshop: [www.fiolaffaren.se](http://www.fiolaffaren.se)

**Fiolaffären**  
I STOCKHOLM AB

Prova Pirastros nya fiolsträng  
**perpetual**

perpetual för cello har redan gjort succé  
Läs mer och beställ i vår webbshop!

Tobaksspinnargatan 4, 08-668 13 15, mån-fre 11- 18 & lör 11- 15

## STRÅKMUSIKLÄGER PÅ USKAVIGÅRDEN

Uskavi (Nora) 28 juli – 4 augusti 2019

**Målgrupp:** Från nybörjare (minst ett års studier) till alla nivåer före musikhögskola samt amatörer på fiol, altfiol, cello och kontrabas, 7–100 år. Du som har spelat förut, kom och rosta av dig! Yngre barn bör ha en anhörig vuxen med.

**Innehåll:** Orkester och kammarmusik i tre nivåer, spelundervisning och ergonomi.

**Lärare:** Lena Brodin, Anna Arnesson och Eva-Helena Morén – vln/vla, Lovisa Engdahl Nilsson – vcl/k-bas.

**Kursavgift (undervisning):** 1 600 kr

**Logi:** Flerbäddsrum, 1 000 kr

**Mat:** 1 400 kr

**Anmälningavgift:** Överför 500 kr till Lena Brodin, bankkonto 91 50 409 9658 i Skandiabanken (dras från kursavgiften).

Mer information och anmälningssblankett finns på [www.violinpedagog.se](http://www.violinpedagog.se), eller kontakta Lena Brodin: 08-20 46 36 eller [lenabrodin@yahoo.se](mailto:lenabrodin@yahoo.se).

**Anmälan senast 2 maj.**







Cornelia Carleson

Min första kontakt med Katharina Baker var på ESTA-kongressen i Falun 2011. Sedan träffades vi i Oxford 2013 och Ljubljana 2016. På konferensen i Ljubljana pratade jag bland annat med några tyska lärare som berättade att de spelar Katharinas musik med sina elever, och de lovprisade hennes sviter. Då köpte jag också några av Katharinas böcker, jag tror det var del 1, 2 och 4.

Den första sviten vi spelade med vår stråkorkester i kulturskolan i Tierp var Tree Suite från del 2. Vi föll för Katharinas musik direkt! Ingen tvekan. Den är vacker, rolig och pedagogisk. Den är nästan beroendeframkallande, skulle jag säga. Vill bara spela mer Katharina Baker!

Jag ville så gärna se hur Katharina själv jobbar med sina elever, hur hon tolkar sin musik och få möjlighet att spela med henne och hennes elever. Det var verkligen härligt att träffa en så kreativ person i hennes egen arbetsmiljö med elever. Det är ett minne för livet för oss alla som var med. Tack Katharina, Patrik och Camilla!

### **Mari-Ann Kuusk Wikström**

Violinlärare på Tierps kulturskola

Att vara en del av en stor orkester är väldigt roligt, givande och lärorikt, men att vara en del av en ännu större orkester med violinister, cellister och altviolinister från Tierp, Enköping och Irland var bra mycket roligare än vad någon av oss elever från kulturskolorna i Tierp och Enköping trott. Åtminstone var det så för mig. Jag är en av många elever som har fått förmånen att resa till Irland för att besöka musikläraren och kompositören Katharina Baker och hennes orkestrar.

Resan till Irland var lika intensiv som rolig, att spela i en stor orkester med elever från både Irland och Sverige var naturligtvis, i alla fall för mig, höjdpunkten på resan. Vi fick också uppleva mycket annat, och så här i efterhand inser jag både hur mycket vi upplevde rent musikaliskt, men också av naturen och landets historia.

Hela resan var en fantastisk upplevelse med annorlunda inslag, till exempel att flyga tillsammans med alla elever, lärare och föräldrar och försöka få plats på planet med alla instrument. När vi kom fram till det vackra landet med det betydligt mildare vårvädret fick vi möta våra värdfamiljer som vi fick lära känna och spendera några trevliga dagar med. Förutom att vi för några dagar fick tillhöra en irländsk familj hann vi från de svenska orkestrarna med att bo på lägergård, där vi hade väldigt roligt och kom varandra ännu närmare.

Jag tar med mig inte bara alla de musikaliska upplevelsorna utan också dagarna i värdfamiljen, de roliga dagarna på lägergården och utflykterna i den underbara irländska naturen. Det jag allra mest tänker på i efterhand är att så snabbt få känslan av att höra hemma i ett nytt land genom att ha musiken som gemensam nämnare, att genom att spela tillsammans känna en samhörighet med människor i olika åldrar som jag aldrig tidigare träffat.

### **Cornelia Carleson**

18-årig violinist från Tierp



### **ERIC SAHLSTRÖM-STIPENDIET 2019**

Välkommen att söka! Sista ansökningsdag 30 april.

Stipendiet består av en eftertraktad plats på fiol- och nyckelharpskursen på Ekebyholms slott i Uppland den **23–27 juni**.

För att söka stipendiet ska du vara mellan 13–20 år och spela nyckelharpa eller fiol. Ansök genom att spela in två valfria låtar (solo), skicka in ljudfiler (mp3 eller mp4) och ge en kort beskrivning av dig själv. Ange namn, ålder, adress, telefonnr och e-postadress och sänd in din ansökan senast den **30 april** till:

Eric Sahlströms Minnesfond, att. Lars Lindkvist, Bryggudds-slingan 17, 197 91 BRO. Du kan också maila din ansökan till:  
lars.spelman@gmail.com

**Mer info på: [www.ericshahlstrom.se/stipendium](http://www.ericshahlstrom.se/stipendium)**

## With Nicky

Nicola Benedetti har varit president för ESTA UK sedan i juni förra året, och hon har redan hunnit göra stor nytta genom att ordna workshops och masterclasses och göra reklam för förbundet på olika sätt. ESTA UK har ungefär 1400 medlemmar och en lite mer komplicerad struktur än Svenska Stråkläraryrket. Nicola Benedetti är inte förbundets ordförande, det är John Shayler, utan har just titeln president, vilket är mer av ett hedersuppdrag utan att hon är inblandad i förbundets styrelse eller exekutiva arbete. John Shayler menar att förbundet när det grundades på 70-talet troligen försökte efterlikna Storbritanniens styrelseskick, där presidenten motsvarar drottningen och ordföranden premiärministern. Med den skillnaden att monarken här byts ut med jämna mellanrum.

Nicola Benedetti (född 1987) är en skotsk violinist (skotsk mamma, italiensk pappa) som är mitt uppe i en mycket framgångsrik karriär som solist och kammarmusiker. Hon brinner även för undervisning och är mycket aktiv som ambassadör och inspiratör genom workshops, masterclasses, skolbesök och samarbetsprojekt där hon möter elever i alla åldrar och nivåer. Nicola Benedetti är också delaktig i många brittiska föreningar som arbetar med musik för unga, som exempelvis National Children's

Orchestras of Great Britain (vice ordförande), Sistema Scotland ("big sister") och Junior Conservatoire at the Royal Conservatoire of Scotland ("beskyddare"). Så trots sin unga ålder var hon ett logiskt val som president för ESTA UK.

Hennes senaste undervisningsprojekt är videoserien "With Nicky" på hennes Youtubekanal ("Nicola Benedetti Official"). Den riktar sig främst till unga musiker, för att ge stöd och tips i deras musikaliska och personliga utveckling, men är även tänkt att vara en källa till vidareutveckling för lärare. Under året planerar hon också att starta The Benedetti Foundation – en organisation som ska ingjuta inspiration och variation i den brittiska musikundervisningen, främst genom orkesterbaserade workshops som ska vara riktade både till medverkande elever och deras lärare. Videoserien är ett pågående arbete som ska omfatta en mängd ämnen och infallsvinklar. I nuläget finns följande 15–20-minutersvideor tillgängliga:

- Back to basics
- Developing your sound
- Vibrato
- Vibrato, part 2
- Equipment
- Back to more basics – left hand, part 1
- Back to more basics – left hand, part 2

Nicola Benedetti ger ett mycket sympatiskt intryck, hennes videor är spontana och personliga och undviker den teatralitet som vissa instruktionsvideor lätt hamnar i. Det är lätt att förstå att hon är en förebild för många unga musiker, som framför allt vill bli inspirerade och få bevis för att en ung stjärnviolinist vill att de ska göra samma övningar som deras tjugatiga lärare hemma i lektionsrummet. Videorna är filmade i Benedettis övningsrum och klippta i en medvetet hafsig, "oprofessionell" stil för att efterlikna den typ av filmer unga är vana vid från sociala medier. Med jämna mellanrum dyker det på skärmen upp både förklarande och sammanfattande texter, ansträngt roliga kommentarer, ursäktanden av medvetet sparade "bloopers" och övertydliga emojis. Målgruppsanpassat, men det fungerar ändå väl eftersom Nicola Benedetti klarar att balansera mellan lättsamhet och seriositet på ett imponerande sätt.

Som lärare får man dock inte mycket ut av videoserien hittills. För tyvärr är inte bara videorna spontana i sin karaktär, det känns ofta som att även innehållet skapas medan de filmar. Benedetti pratar fritt och ledigt och vet vilka ämnen hon ska ta upp, men hon skulle ha tjänat på att fundera ut mer exakt vad hon vill förmedla i förväg. Nicola Benedetti är en fantastisk violinist som har mycket intressant att säga och har studerat för skickliga pedagoger. Men det är tydligt att hon i första hand



### Efterlyses för forskning

instrument av den svenske violinbyggarmästaren

## Peter Hellstedt

verksam 1736–1772



stefan@lindholmsviolinelte.se





FOTO: SIMON FOWLER

är musiker, inte lärare. Det är mycket prat runt själva ämnet men ganska få konkreta övningar, och instruktionerna för hur övningarna ska utföras är ofta röriga och oprecisa. Ett typexempel är videon om tonbildning. Benedetti räknar upp en mängd faktorer som påverkar tonbildningen, visar filmklipp på kända violinister och pratar intensivt om tonbildningens betydelse och att man hela tiden måste lyssna och känna vibrationerna i instrumentet. Den enda renodlade tonbildningsövning hon visar är att testa våra extremlägen för att få en tydlig referensram när vi letar efter den tonkvalitet vi önskar. Det är en bra övningsmetod, men om den inte åtföljs av några instruktioner om hur man konkret ska

arbeta med en i taget av alla de faktorer som ingår så att man vet vad som påverkar vad, så blir det som att famla i blindo. "Experimentera" är ett ord hon använder ofta, och uttryck som "känn vad din hand vill göra", "känn instrumentet" och "låt öronen guida dig". Det finns mycket visdom i det. Men det är också den typen av uttryck man som lärare hemfaller åt när man faktiskt inte vet vilka instruktioner man ska ge. Visdomsorden behöver följas av praktisk tillämpning, experimenterandet behöver ha en viss struktur för att man ska kunna återskapa de resultat man kommer fram till. Annars måste man göra om experimenterandet mer eller mindre från början för varje ny passage och tonal situation.

Det blir intressant att se hur serien kommer att utvecklas över tid, men tills vidare får vi vara glada om eleverna framför allt kan snappa upp Benedettis smittande intresse och bli inspirerade att göra det deras riktiga lärare säger åt dem. Som lärare behöver man samla kunskap, idéer och övningar från alla håll för att sedan pussla ihop sin egen metodik utefter vad ens erfarenhet visar fungerar. Det är ett tidskrävande arbete, som Nicola Benedetti just har påbörjat. När hon väl har gjort det arbetet kommer hon att bli en fantastisk lärare. För spelet, passionen och förmågan att inspirera har hon redan.

**Fredrik Ström**

Violinpedagog på Uppsala kulturskola

## FELA MED FÄRG 1 och 2



Nu är FELA MED FÄRG 1 omtryckt och FELA MED FÄRG 2 nyligen tryckt. Pedagogiska videofilmer finns för all musik och ergonomi på Youtube och på min hemsida: [violinpedagog.se](http://violinpedagog.se).

Samma upplägg i båda böckerna med

- 1) MUSIK
  - 2) ERGONOMI
  - 3) TEORI
  - 4) TIPS OM ÖVNINGEN HEMMA (för föräldrar)
- KOMP-bok finns för båda böckerna i separat häfte (piano/gitarr)

Varje fiolbok: 190:-, varje KOMP-bok: 75:-

De tillhandahålls av Lena Brodin: [lenabrodin41@gmail.com](mailto:lenabrodin41@gmail.com) eller [lenabrodin@yahoo.se](mailto:lenabrodin@yahoo.se)

RELEASEPARTY I GAMLA STAN (Stockholm) TISDAG 7 MAJ KL. 19.00.

Ring eller mejla och anmäl dig, så får du alla uppgifter om plats. Ta med instrument!

Jag kan också komma och ge en STUDIEDAG PÅ DIN KULTURSKOLA.

Ergonomin kan komma många instrumentalspelare till gagn.



*Lena Brodin*

## Till minne av Kató Havas (1920–2018)

**K**ató Havas liv var unikt och så även hennes arbete. Som lärare bidrog hon som ingen annan till musiken i allmänhet, i synnerhet för stråkmusiker. Hennes budskap var vikten av att låta eleven upptäcka musikens fulla kraft genom att befria sig från alla de spänningar i kropp och sinne som annars omöjliggör en fullständig musikalisk kommunikation.

Kató föddes i den lilla ungerska staden Keszdivasarhely i Transsylvanien 5 november 1920. Vid 8 års ålder blev hon inbjuden att studera för Imre Waldbauer på Frans Liszt-akademien i Budapest. Waldbauer (försteviolinist i den första "Ungerska kvartetten") tog Kató under sina vingar och sådde det frö som senare skulle resultera i hennes metod *The New Approach to Violin Playing*.

Vid 18 års ålder gjorde Kató en kortare turné till U.S.A. och den 10 oktober 1939 debuterade hon i Carnegie Hall. Sedan gifte hon sig med författaren William Woods och levde i exil i mer än 30 år på grund av kriget och den ryska ockupationen av Ungern. Med tre små döttrar att ta hand om la hon sitt arbete som världssolist åt sidan, och det var under den här tiden som hennes metod började ta form i hennes sinne. Hon sökte upp violinisten David Mendoza, som förstod vänsterhandens funktion i relation till högerarmen, vilket var den sista länken i hennes holistiska metod för stråkmusiker.

Under 1950-talet, då hon bodde i södra England, började hon förverkliga sin metod genom att skriva sin första bok *A New Approach to Violin Playing* (Bosworth). Hon höll också sommarkurser för stråkmusiker och grundade Purbeck Music Festival. Hon gick sedan vidare genom att skriva *Stage Fright – Its Causes and Cures*, *The Twelve*

*Lesson Course* och den självbiografiska *The Violin and I*, vilka alla har getts ut i flera upplagor och översatts till många språk. (På svenska har *A New Approach to Violin Playing*, *Stage Fright – Its Causes and Cures* och *The Violin and I* getts ut som *en* bok med titeln "En väg till fiolen" i översättning av Torgny Bondestam, övers. anm.).

Hennes idéer mottogs med stor entusiasm, och snart undervisade hon över hela världen. I England höll hon regelbundna och mycket populära workshops i The Lake District, London och Oxford. Hon grundade och ledde The Roehampton Festival och The International Festival of Music i Oxford, och hon återvände årligen till U.S.A. där hon ledde mycket populära workshops i Kalifornien och New England.

1985 organiserade sig hennes elever världen över i "The Kató Havas Association for the New Approach" (KHANA). 1991 spelade hon, vid 71 års ålder, in en film där hon på mindre än en timme demonstrerar principerna för sin metod – ett av hennes bästa soloframträdanden! I september 2002 blev hon inbjuden att återvända till Ungern för att undervisa en fullsatt aula av musiker och lärare i den akademi där hon en gång studerat som ung flicka – cirkeln var sluten.

1990 mottog Kató The International Award från The American String Teachers Association för sina "ojämförbara framgångar" och 2002 mottog hon The Order of the British Empire av drottning Elizabeth II för sitt arbete inom musik. Det senare inträffade i Buckingham Palace den 10 oktober – årsdagen för hennes debut i Carnegie Hall mer än 60 år tidigare. 2013 mottog hon The Lifetime Achievement Award från ESTA UK "för att fira en hel livstids medverkan inom stråkundervisningen". Hon dog den 31 december 2018 i den aktningvärda åldern av 98 år.

Kató Havas var en mycket ovanlig lärare i det att hon förstod musikens sanna natur och kraft. Hon kunde visa hur man ska vårda "den inre pulsen" och "den inre rösten" samt hur man befriar kropp och sinne genom en balanserad ordning som tillåter musiken att tala fritt genom instrumentet – den idealiska musikaliska kommunikationen. Målet i Katós undervisning var att denna befrielse skulle bli så genomgripande att "scenskräcken" aldrig fick något som helst utrymme. Vilken gåva kan vara mer värdefull för en musiker än det?

Musikvärlden har förlorat en av sina mästare men har å andra sidan blivit rikare tack vare hennes liv och arbete.

**Ian Bewley och Gloria Bakshayesh**  
Översättning: Johanna Birgerzon



Kató Havas (18 år) i Carnegie Hall.





SEBASTIAN SKARP  
VIOLINATELJÉ



Expertis, värderingar och handel.



Member of Entente Internationale des  
Maîtres Luthiers et Archetiers D'Art



SVERIGES  
VIOLINBYGGARMÄSTARE

Violoncell byggd av Sebastian Skarp